

Election Politics: A case study of the election of mayor and council members in Kham Riang sub-district municipality, Kantharawichai District, Maha Sarakham Province^{*}

Cherngcharn Chongsomchai^{**}

(Received Date: November 25, 2022, Revised Date: January 26, 2023, Accepted Date: January, 2023)

Abstract

These research objectives are 1) to study the election behavior of people at the local level; 2) to study people's opinions on local elections; and 3) to study factors of people's decision-making in voting for mayor and municipal council members of Kham Riang sub-district Municipality. This research study utilizes mixed method, both quantitative and qualitative, with questionnaire samples of 445 people. The random sampling questionnaires use checklist, Rating scale, and open-ended questionnaires. This study analyzes the data with statistics using frequency, percentage, mean, and standard deviation. It also utilizes the in-depth interviews with samples. The study found that 1. People went to vote because they wanted to get good people to make the local area better. The majority of citizens decide on the candidates for mayors and council members after listening to policies/discussions with candidates or candidates' canvassers. And most people agree that in this election there are vote-buying incidents from the candidates' canvassers. 2. People have opinions on this election that Candidates who win this election will be able to improve people's lives. And most of the people prefer the mayors who are elected than the ones that are appointed. 3. Decision-making factors of the people in voting in the election. It was found that the candidates are the first factor that people decide on their votes. Policies and candidates' election campaigns are second and third factors. These factors are the same for both mayoral and council member elections.

Keyword: Election behavior, Voting deciding factors, people's opinions

^{*} This article is a part of the thesis on Election Politics: A case study of the election of mayor and council members in Kham Riang sub-district municipality, Kantharawichai District, Maha Sarakham

^{**} College of Politics and Governance, Mahasarakham University

การเมืองว่าด้วยการเลือกตั้ง กรณีศึกษา การเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม^{*}

เชิงชาญ จงสมชัย^{**}

(วันรับบทความ: 25 พฤศจิกายน 2565/ วันแก้ไขบทความ: 26 มกราคม 2566/ วันตอบรับบทความ: 30 มกราคม 2566)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล เทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 2. ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งท้องถิ่น และ 3. ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจของประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลตำบลขามเรียง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mix Method) ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 445 คน ด้วยแบบสอบถามที่มีทั้งลักษณะของแบบสอบถามตรวจสอบรายการแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามปลายเปิด โดยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มอย่างบังเอิญ และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยสถิติอันได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป พร้อมการสัมภาษณ์ผู้ตอบแบบสอบถามในเชิงลึก ผลการศึกษาพบว่า 1. พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนทั้งการเลือกนายกเทศมนตรีและการเลือกสมาชิกสภาเทศบาลนั้น ประชาชนออกไปเลือกตั้งเพราะต้องการได้คนดีมาทำให้ท้องถิ่นดีขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกผู้สมัครนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมื่อได้ฟังนโยบาย/พูดคุยกับผู้สมัครหรือหวั่นกลัวแล้ว และประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง 2. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งครั้งนี้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ชนะการเลือกตั้งในครั้งนี้จะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นได้ และประชาชนส่วนใหญ่ชื่นชอบช่วงมีนายกเทศมนตรีจากการเลือกตั้งของประชาชนเป็นผู้บริหารมากกว่าช่วงที่มีปลัดเทศบาลปฏิบัติราชการนายกเทศมนตรี 3. ปัจจัยในการตัดสินใจของประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลตำบลขามเรียงพบว่าปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร เป็นปัจจัยที่ประชาชนใช้ตัดสินใจเลือกมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านนโยบาย และปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล

คำสำคัญ: พฤติกรรมการเลือกตั้ง, ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้ง, ความคิดเห็นของประชาชน

^{*} บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง: ศึกษากรณีการเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

^{**} ผู้ช่วยศาสตราจารย์, วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นของไทยเริ่มเป็นรูปร่างครั้งแรกเมื่อมีการจัดตั้งสุขาภิบาลท่าฉลอม จังหวัดสมุทรสาคร ใน พ.ศ. 2448 ที่มีคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจากประชาชนร่วมกัน บำรุงรักษาบ้านเมืองให้สะอาดเรียบร้อย พร้อมกับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐ นับเป็นปีเริ่มต้นแห่งการปกครองท้องถิ่นที่มีนัยยะของการปกครองท้องถิ่นคือการมีส่วนร่วมจากประชาชน และการปกครองท้องถิ่นไทยได้พัฒนามาเรื่อย จนเข้าสู่ยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 มีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มอีกหลายรูปแบบ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ นั้นมาจากนโยบายหรือความประสงค์ของชนชั้นนำหรือผู้ปกครองในขณะนั้นทั้งสิ้น (ธเนศวร์ เจริญเมือง, 2545, น.98)

จากการศึกษาพัฒนาการของการปกครองท้องถิ่น จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การปกครองท้องถิ่นจะมีการเติบโตและพัฒนาในช่วงเวลาที่ประเทศมีความเป็นประชาธิปไตย ในทางตรงกันข้าม การปกครองท้องถิ่นจะไม่ถูกให้ความสำคัญหรือแม้กระทั่งถูกกดทับไม่ให้เติบโตเมื่อบริบทของประเทศมีความเป็นเผด็จการ ดังจะเห็นอย่างชัดเจนเมื่อมีการทำรัฐประหารในแต่ละครั้ง และการรัฐประหารครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 การปกครองท้องถิ่นไทยถูก “แช่แข็ง” เป็นเวลากว่า 6 ปี นับตั้งแต่การเข้ามายึดอำนาจการปกครองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นต้นมา มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 85/2557 สั่งไม่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีการเลือกตั้งนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (คณะรักษาความสงบแห่งชาติ, 2557, ออนไลน์) มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 64/2559 สั่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่ง (คณะรักษาความสงบแห่งชาติ, 2559, ออนไลน์) มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 1/2557 ให้สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารดำรงตำแหน่งต่อไปแม้จะครบวาระก็ตาม ตลอดจนสั่งให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งพ้นจากตำแหน่ง (คณะรักษาความสงบแห่งชาติ, 2557, ออนไลน์) เป็นต้น

เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในปี 2560 นำไปสู่การจัดการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อปี 2562 ภายหลังจากที่มีการเลือกตั้งทั่วไป ได้มีการจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ และรัฐบาลได้เปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นเมื่อปลายปี 2563 โดยมีการจัดการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นทั่วประเทศเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2563 ที่ผ่านมา และในต้นปี 2564 รัฐบาลประกาศให้มีการจัดการเลือกตั้งท้องถิ่นในระดับเทศบาลขึ้น โดยจะจัดให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นในวันที่ 28 มีนาคม 2564 ทำให้การเมืองท้องถิ่นกลับมาคึกคักขึ้นอีกครั้ง เห็นได้จากการมีผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลทั้งประเทศ 76 จังหวัดมีจำนวนถึง 59,299 คน แบ่งออกเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรี จำนวน 4,385 คน และผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลจำนวน 54,914 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ออนไลน์)

ในการเลือกตั้งเทศบาลในครั้งนี้ นับเป็นเหตุการณ์ทางการเมืองท้องถิ่นครั้งสำคัญ เพราะการเมืองการปกครองท้องถิ่นหยุดนิ่งมาเป็นเวลานาน ในการเลือกตั้งครั้งนี้มีความแตกต่างกันในหลายพื้นที่ บางพื้นที่นายกเทศมนตรีท่านเดิมปฏิบัติราชการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน หลายพื้นที่ไม่มีนายกเทศมนตรีปฏิบัติราชการ อาจด้วยเหตุบางประการเช่นนายกเทศมนตรีต้องคดีหรือเสียชีวิต ทำให้ปลัดเทศบาลต้องปฏิบัติหน้าที่แทน ซึ่งอาจเรียกว่า “นายกตัวแทน” ทำหน้าที่แทน “นายกตัวจริง” การบริหารงานของเทศบาลอยู่ในสภาวะดังกล่าวในหลายแห่ง ดังเช่นที่เทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามที่นายกเทศมนตรีต้องคดีทำให้ต้องพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2557 มีผลให้ปลัดเทศบาลซึ่งเป็นข้าราชการประจำต้องปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีแทน และต่อมาเมื่อมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 1/2557 มีผลให้ปลัดเทศบาลยังคงปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีต่อไปโดยไม่มี การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีคนใหม่ เทศบาลตำบลขามเรียงจึงอยู่ภายใต้การบริหารงานของ ปลัดเทศบาลเป็นเวลาประมาณหกปีครึ่ง เป็นบริบทของเทศบาลตำบลขามเรียงที่แตกต่างไปจาก บริบทของเทศบาลตำบลอื่น ๆ ที่การบริหารงานของเทศบาลตำบลขามเรียงอยู่ในอำนาจของ ข้าราชการประจำทั้ง ๆ ที่ควรจะอยู่ในอำนาจของตัวแทนประชาชน และประชาชนบางส่วน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาลในการช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหา ให้แก่ประชาชนที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง และอยากให้เห็นการเลือกตั้งในเร็ววัน เพื่อจะได้ มีนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกของประชาชนอย่างแท้จริง เมื่อรัฐบาลได้เปิดให้มีการเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลอีกครั้งหลังจากที่มี “นายกตัวแทน” มานานในวันที่ 28 มีนาคม 2564 คำถามสำคัญทางการเมืองวิจัยในพื้นที่ที่มีลักษณะดังกล่าวคือ ประชาชนในเขต เทศบาลตำบลขามเรียงมีความคิดเห็นอย่างไรกับการเลือกตั้งในครั้งนี้ ประชาชนมีพฤติกรรม ในการเลือกตั้งครั้งนี้อย่างไร และประชาชนใช้ปัจจัยใดในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลชุดใหม่ที่จะเกิดขึ้น เพราะเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังที่ท้องถิ่น เว้นว่างจากการเลือกตั้งเป็นเวลานาน และเป็นการเลือกตั้งที่จะเปลี่ยนผู้บริหารท้องถิ่น จากข้าราชการประจำเป็นผู้แทนจากประชาชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของประชาชนศึกษากรณีการเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล เทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งท้องถิ่น กรณีการเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
3. ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจของประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาการศึกษาวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งท้องถิ่นและปัจจัยในการตัดสินใจของประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนในเขตเทศบาลตำบลขามเรียงที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจำนวน 14,191 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างใช้ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง จำนวน 445 คน (โดยคำนวณจากสูตรทาร์โรว์ ยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยจำนวน 389 คน)

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย 1 มีนาคม 2564 ถึง 30 กันยายน 2564

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mix Method) ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาเชิงปริมาณจะทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลขามเรียงทุกเขตเลือกตั้งตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามที่มีทั้งลักษณะของแบบสอบถามตรวจสอบรายการ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามปลายเปิด โดยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มอย่างบังเอิญ โดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะให้ทำแบบสอบถามว่าเป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลขามเรียงหรือไม่ เพื่อได้กลุ่มตัวอย่างที่ถูกต้องมิใช่ประชากรแฝงที่อาศัยในพื้นที่ และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยสถิติอันได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การศึกษาเชิงคุณภาพจะทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับชาวบ้านผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในประเด็นคำถามที่อยู่ในแบบสอบถามเพื่อสะท้อนความคิดเห็นเชิงลึกเกี่ยวกับที่ประเด็นที่วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแล้วนำค่าเฉลี่ยมาจัดอันดับของระดับความคิดเห็น และแปลความหมายในการประเมินค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อว่าอยู่ในระดับใดตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาดดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น.100)

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นพฤติกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย พฤติกรรมของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีทฤษฎีที่อธิบายพฤติกรรมกาเลือกตั้งไว้ดังนี้

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory)

สุวิทย์ รุ่งวิสัย (2532) กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการและผลประโยชน์ โดยกล่าวถึงHomansในการพัฒนาทฤษฎีการแลกเปลี่ยนจากการทดลองของ B.F Skinner ซึ่ง Homans ได้สรุปเปรียบเทียบว่า พฤติกรรม ของมนุษย์ไม่ได้แตกต่างจากสัตว์โลกอื่น คือคนเราจะคบหาสมาคมกันอย่างใกล้ชิดหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับความต้องการและทำประโยชน์ ช่วยเหลือกันและกันมากน้อยแค่ไหนเพียงไร ความต้องการและผลประโยชน์จึงเป็นตัวกำหนด พฤติกรรมของคนที่อยู่ร่วมกัน การคบหาสมาคมกันระหว่างผู้ใหญ่กับผู้น้อย ผู้ปกครองกับผู้อยู่ใต้ การปกครองก็เป็นการแลกเปลี่ยนประโยชน์ในทางสังคม เช่น ตำแหน่งหน้าที่ เกียรติยศ ชื่อเสียงซึ่งผู้น้อยได้รับเป็นการแลกเปลี่ยนกับความสวามิภักดิ์ ความจงรักภักดีต่อผู้ใหญ่ ซึ่งให้สถานภาพที่สูงขึ้นแก่ตน ในทางตรงกันข้ามผู้ใหญ่ก็ได้ความยกย่อง ความจงรักภักดี เป็นการตอบแทน

Blau (อ้างถึงใน ธวัชชัย ยาหิรัญ, 2540) ได้ย้ำถึงสิ่งที่จะได้รับการตอบแทนเป็นสิ่งกระตุ้นให้คนเราคบหาสมาคมกัน นอกจากการแลกเปลี่ยนในระดับปัจเจกชนแล้ว Blau ได้ขยายถึงการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การจัดสร้างที่พักผู้โดยสาร การบริจาคทานในสมัยเลือกตั้ง เป็นต้น ถือว่าเป็นการแลกเปลี่ยนที่กว้างออกไปในระดับสังคมด้วยการที่ผู้เลือกตั้งบางส่วนไปเลือกตั้งผู้แทน ก็เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินประโยชน์อย่างอื่น เช่น การยกย่อง ความสะดวกสบาย หรือ ตำแหน่งหน้าที่ที่คาดว่าจะได้รับ ส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งก็ใช้เงินบ้าง ผลประโยชน์บ้าง การยกย่องนับถือ ว่าเป็นกลุ่มเดียวกันบ้าง หรือตำแหน่งหน้าที่ ให้แก่ผู้สนับสนุนลงคะแนนให้แก่ตนเป็นการแลกเปลี่ยนกับคะแนนเสียงที่ตนได้รับ

นอกจากนี้ พฤติกรรมการเลือกตั้งยังเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับความรู้สึกของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยความรู้สึกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนยังเป็นเรื่องของความรู้สึกในบุญคุณ (Gratitude) ซึ่งตามหลักศาสนาของท้องถิ่น การนับถือ ผีสงฆ์ เทวดา หรือ ศาสนาใหม่ก็อบรมสั่งสอนให้ประชาชนมีความรู้สำนึกในบุญคุณต่อผู้อื่นที่เคยมีบุญคุณต่อเรา ถึงแม้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งจะไม่จ่ายเงินซื้อเสียงให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยตรง แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวเคยช่วยเหลืองานต่าง ๆ เช่นงานบุญและงานศพ หรือช่วยแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่ชาวบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม เมื่อถึงเวลาเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสำนึกในบุญคุณของญาติที่มาขอร้องให้ลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง เขาก็จะลงให้ด้วยความสำนึกที่ญาติมีบุญคุณต่อตนเอง ดังที่จะเห็นได้ทั่วไปในงานพิธีต่าง ๆ ที่จะมีนักการเมืองทั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่นเข้าไปร่วมงาน หรือส่งตัวแทน หรือมอบของในงานต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการเลือกตั้งของกลุ่มคนที่กล่าวมานี้ จัดว่าเป็นพวกที่ไม่มีอิสรเสรีในการลงคะแนนเสียง มีการซื้อขายเสียงเกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมทางการเมืองในช่วงการเลือกตั้งที่เห็นทั่วไปในประเทศไทย

งานของสมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ (ออนไลน์)ก็ได้ทบทวนทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม การเลือกตั้งที่น่าสนใจอีก 2 ทฤษฎีคือ

ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด (Deterministic Theory) ความพยายามที่จะทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมุ่งไปที่พฤติกรรม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งนับวันจะมีความซับซ้อนหรือมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องเนืองมากขึ้น ทั้งนี้ได้พยายามศึกษาว่าอะไรเป็นปัจจัยที่มีผลต่อ การตัดสินใจทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อหาเหตุผลหรือ

ปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและนำไปเสนอต่อสาธารณะ ปัจจัยด้านสภาพทางสังคมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Rational Theory) เป็นการนำแนวคิดเชิงเศรษฐศาสตร์มาอธิบายเกี่ยวกับการตัดสินใจในการลงคะแนนเลือกตั้งของบุคคลโดยเป็นการพิจารณาพฤติกรรมบนพื้นฐานของความชอบด้วยเหตุและผลของมนุษย์กับการตัดสินใจทางการเมือง โดยให้ความสำคัญกับ ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมืองที่สังกัด รูปแบบหรือลักษณะการรณรงค์หาเสียง นโยบายพรรคหรือนโยบายของผู้สมัคร การแจกสิ่งของและรวมถึงการจ่ายเงินในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง นอกจากนี้ในตัวทฤษฎียังกล่าวถึงเป้าหมายในการตัดสินใจของแต่ละคนในการลงคะแนนเสียง คือเป้าหมายทางการเมือง ไม่ พิจารณาลักษณะเจตนาธรรมที่ซับซ้อนอื่น ๆ ของผู้ตัดสินใจกล่าวอีกนัยหนึ่งผู้ตัดสินใจเลือกทางที่เหมาะสมที่สุดตามลักษณะค่านิยม หรือเป้าหมายโดยเลือกตามที่จัดลำดับไว้อย่างสูงสุด สวนผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไรหรือบรรลุเป้าหมายตามที่ผู้ตัดสินใจมุ่งหวังหรือไม่ นั่น มีข้อเสนอสำคัญ

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2564 มีจำนวน 23 หมู่บ้าน แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต จำนวนหน่วยเลือกตั้ง 33 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 14,189 คน ผู้มาใช้สิทธิ 8,965 คน คิดเป็นร้อยละ 63.18 บัตรดี 8,065 ใบ คิดเป็นร้อยละ 65.83 บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน 705 ใบ คิดเป็นร้อยละ 4.96 บัตรเสีย 195 ใบ คิดเป็นร้อยละ 1.37 และเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลตำบลขามเรียง เขตเลือกตั้งที่ 1 ใหม่ เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2564 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 8,065 คน ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 1,006 คน คิดเป็นร้อยละ 12.47 บัตรดี 867 ใบ คิดเป็นร้อยละ 10.75 บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน 118 ใบ คิดเป็นร้อยละ 1.47 บัตรเสีย 20 ใบ คิดเป็นร้อยละ 0.24

ตาราง 1 ผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลขามเรียง เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2564 มีดังนี้

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	หมายเลขผู้สมัคร	คะแนนที่ได้รับ
1	นายปรการ เจริญสุรกุล	1	3,446
2	นายปุรชัย ชุ่มอภัย	2	2,607
3	นายธีระวัฒน์ พรหมณะ	3	2,012

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 54.83 และเป็นเพศชายจำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 45.17

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 31 - 41 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 22.92 รองลงมาคือ อายุ 42 - 52 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 22.47 อายุ 18 - 30 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 22.02 อายุ 64 ปีขึ้นไป จำนวน 76 คนคิดเป็นร้อยละ 17.08 และ อายุ 53 - 63 ปีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 15.51

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 62.25 รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย/รับจ้าง จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 18.65 อาชีพนิสิตนักศึกษา จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 11.46 อาชีพอื่น ๆ เช่น แม่บ้าน ขายออนไลน์ ธุรกิจส่วนตัว ฯลฯ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.27 และ อาชีพข้าราชการ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.37

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 334 คน คิดเป็นร้อยละ 75.06 รองลงมาคือ รายได้ 10,000 - 20,000 บาท จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 รายได้ 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 รายได้ 30,001 - 40,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.12 รายได้ 50,001 บาทขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90 และ รายได้ 40,001 - 50,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.22

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา/ต่ำกว่า จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 56.85 รองลงมาคือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 27.87 การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 8.99 และ การศึกษาระดับ ปวช./ปวส. จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 6.29

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเลือกตั้งและความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลขามเรียงเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลขามเรียง

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่ออกไปเลือกตั้งด้วยสาเหตุสำคัญคือต้องการได้คนดีมาทำให้ท้องถิ่นดีขึ้น จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 60.99 รองลงมาคือ เพราะเป็นหน้าที่ของประชาชนที่ต้องไปเลือกตั้ง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 18.91 กลัวว่าถ้าไม่ไปจะผิดกฎหมายและจะเสียสิทธิ์หลายประการ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 8.75 เป็นญาติ/คนรู้จัก จึงอยากจะช่วยเหลืออีกเสียง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 7.57 ได้เงินจากผู้สมัครจึงต้องไปเลือกเขา จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 3.78

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า การเลือกตั้งครั้งนี้มีการซื้อเสียงบางเบอร์ จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 50.12 รองลงมาคือ มีการซื้อเสียงทุกเบอร์ จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 และเห็นว่า การเลือกตั้งครั้งนี้ไม่มีการซื้อเสียง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 11.58

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า การแจกเงินของแต่ละหมายเลข แจกโดยหวัคคะแนนของผู้สมัคร จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 57.21 รองลงมาคือ อื่น ๆ เช่น ไม่ทราบ ไม่ได้รับ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 20.09 แจกโดยญาติผู้สมัคร จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 13.24 และ การแจกโดยตัวผู้สมัครเอง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 9.46

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบว่าหวัคคะแนนที่พบส่วนใหญ่คือญาติผู้สมัคร จำนวน 274 ความถี่ คิดเป็นร้อยละ 57.39 รองลงมาคือ หวัคคะแนนที่พบอื่น ๆ เช่น ไม่ทราบ ชาวบ้าน ทีมงานผู้สมัคร ฯลฯ จำนวน 121 ความถี่ คิดเป็นร้อยละ 25.58 หวัคคะแนนที่พบส่วนใหญ่คือกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านจำนวน 42 ความถี่ คิดเป็นร้อยละ 8.88 หวัคคะแนนที่พบส่วนใหญ่คือ อสม. จำนวน 33 ความถี่ คิดเป็นร้อยละ 6.98 และหวัคคะแนนที่พบส่วนใหญ่คือ พระสงฆ์ จำนวน 3 ความถี่ คิดเป็นร้อยละ 0.63

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความเห็นเกี่ยวกับการทราบข้อมูลของผู้สมัคร จากช่องใดบ้างว่า ทราบข้อมูลผู้สมัครจากช่องทางการเดินรณรงค์ตามบ้านของผู้สมัคร คิดเป็นร้อยละ 46.57 รองลงมาคือ จากช่องทางการปราศรัยในเวทีสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 14.42 จากช่องทางรถแห่ประชาสัมพันธ์ของผู้สมัคร คิดเป็นร้อยละ 13.24 ทราบจากช่องทางป้ายหาเสียงที่ติดตามท้องถนน คิดเป็นร้อยละ 12.06 ทราบข้อมูลของผู้สมัครจากช่องทางแผ่นพับหาเสียง/ใบปลิว คิดเป็นร้อยละ 5.91 ทราบข้อมูลของผู้สมัครจากช่องทางหวัคคะแนนให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 5.91 และทราบข้อมูลของผู้สมัครจากช่องทางการหาเสียงทางออนไลน์ของผู้สมัคร คิดเป็นร้อยละ 1.89

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าหมายเลขที่ชนะการเลือกตั้งจะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านดีขึ้น จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 63.36 รองลงมาคือ คิดว่าหมายเลขที่ชนะการเลือกตั้งจะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านเหมือนเดิม จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 36.17 และคิดว่าแย่ลงจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.47

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่านายกเทศมนตรีท่านใหม่จะสามารถแก้ไขปัญหาคัญของชาวบ้านขามเรียงได้ในระดับปานกลาง จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 67.36 รองลงมาคือ คิดว่านายกเทศมนตรีท่านใหม่จะสามารถแก้ไขปัญหาคัญของชาวบ้านขามเรียงได้ในระดับมาก จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 27.89 และคิดว่านายกเทศมนตรีท่านใหม่จะสามารถแก้ไขปัญหาคัญของชาวบ้านขามเรียงได้ในระดับน้อย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 4.73

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลขามเรียง

3.1 ปัจจัยการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีในรายด้านและรายชื่อ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีของประชาชนเทศบาลตำบลขามเรียงรายด้าน และรายชื่อ มีผลการวิจัยดังนี้

ตาราง 2 ปัจจัยการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีในรายด้านและรายข้อ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1. ปัจจัยด้านตัวผู้สมัครนายกเทศมนตรี			
1.1 มีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ	4.01	0.73	มาก
1.2 มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มีความน่าเชื่อถือ	3.87	0.84	มาก
1.3 มีวิสัยทัศน์ เป็นนักพัฒนา มีผลงาน	3.86	0.84	มาก
1.4 มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของผู้คน	3.87	0.80	มาก
1.5 ร่ำรวย พึ่งพาได้	3.52	0.98	มาก
1.6 มีความรู้ จบการศึกษาสูง	3.89	0.83	มาก
1.7 อ่อนน้อมถ่อมตน ลงพื้นที่พบปะชาวบ้านบ่อย ชาวบ้านเข้าถึงง่าย	3.87	0.84	มาก
รวม	3.84	0.83	มาก
2. ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัครนายกเทศมนตรี			
2.1 นโยบายตรงใจ ตอบปัญหาและความต้องการของ ชาวบ้านได้จริง	3.93	0.82	มาก
2.2 นโยบายชัดเจน น่าเชื่อถือ มีความเป็นไปได้	3.79	0.87	มาก
2.3 นโยบายเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล	3.53	0.95	มาก
2.4 นโยบายใหม่ ทันสมัย ไม่เคยมีมาก่อน	3.78	0.94	มาก
2.5 นโยบายเกิดจากเสียงสะท้อนจากประชาชน	3.80	0.95	มาก
รวม	3.76	0.90	มาก
3. ปัจจัยด้านพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่ผู้สมัคร นายกเทศมนตรีสังกัด			
3.1 เป็นพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่ท่านชื่นชอบ	2.94	0.89	ปานกลาง
3.2 เป็นพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่มีชื่อเสียง เป็นที่นิยม	2.84	0.95	ปานกลาง
3.3 เป็นพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่มีผู้นำพรรค ที่โดดเด่น	2.93	0.96	ปานกลาง
3.4 เป็นพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่มีผลงาน ประสบความสำเร็จ น่าเชื่อถือ	2.97	1.00	ปานกลาง
3.5 เป็นพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่มีแนวคิด แปลกใหม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน	2.94	0.95	ปานกลาง
รวม	2.92	0.95	ปานกลาง

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
4. ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร นายกเทศมนตรี/หัวหน้าคะแนน			
4.1 ผู้สมัครปราศรัยหาเสียงได้ถูกใจ พุดเก่ง พุดดี	3.51	0.94	มาก
4.2 มีขบวนรถแห่หาเสียงตะเวนทุกวันจนติดหูทำให้ ชาวบ้านจำได้ดี	3.37	1.03	ปานกลาง
4.3 ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนตระเวนแนะนำตัวกับชาวบ้านถึงหน้า ประตูบ้านบ่อย ๆ	3.48	0.91	ปานกลาง
4.4 ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนร่วมงานต่าง ๆ ของชาวบ้านอย่าง สม่ำเสมอก่อนการเลือกตั้ง	3.31	1.07	ปานกลาง
4.5 ป้ายหาเสียงขนาดใหญ่ สะดุดตา ดึงดูดความสนใจ	3.16	0.93	ปานกลาง
รวม	3.32	0.99	ปานกลาง
5. ปัจจัยด้านเงินและผลประโยชน์			
5.1 ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนจ่ายเงินเป็นสินน้ำใจให้ไปเลือกตั้ง	2.64	0.97	ปานกลาง
5.2 ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนมาแจกสิ่งของเพื่อเป็นสินน้ำใจก่อน วันเลือกตั้ง	2.47	0.96	น้อย
5.3 ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนรับปากว่าถ้าได้รับเลือกจะช่วยเหลือ ตอบแทน	2.66	1.13	ปานกลาง
5.4 ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนจ่ายเงินและแจกของทำให้อยากเลือก	2.48	0.96	น้อย
5.5 ผู้สมัครมอบทุนสนับสนุนในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ในช่วงก่อนการเลือกตั้ง	2.58	1.09	ปานกลาง
รวม	2.56	1.02	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีของประชาชนเทศบาลตำบลขามเรียง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับแรกมีดังนี้

ลำดับที่ 1 ปัจจัยด้านตัวผู้สมัครนายกเทศมนตรี ค่าเฉลี่ย 3.84 ค่า S.D. 0.83 แสดงให้เห็นว่าประชาชนในเทศบาลตำบลขามเรียงใช้ปัจจัยด้านตัวผู้สมัครเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี โดยในรายชื่อพบว่าประชาชนพิจารณาจากการมีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าทำของผู้สมัครและรองลงมาก็คือการมีความรู้และวุฒิการศึกษา

ลำดับที่ 2 ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัครนายกเทศมนตรี ค่าเฉลี่ย 3.76 S.D. 0.90 สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนในเทศบาลตำบลขามเรียงใช้ปัจจัยเรื่องนโยบายของผู้สมัครมาประกอบการพิจารณาในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เป็นลำดับที่สองรองจากปัจจัยตัวผู้สมัคร โดยพิจารณาจากเป็นนโยบายที่ตรงใจ ตอบปัญหาและความต้องการของชาวบ้านได้จริง และเป็นนโยบายที่เกิดจากเสียงสะท้อนจากประชาชน

ลำดับที่ 3 ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครนายกเทศมนตรี/หัวหน้าคณะ ค่าเฉลี่ย 3.32 S.D. 0.99 หมายความว่าประชาชนในเทศบาลตำบลขามเรียงนอกจากจะใช้ปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร นโยบายของผู้สมัครแล้ว ยังใช้ปัจจัยในเรื่องของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัคร ประกอบการพิจารณาเป็นปัจจัยสำคัญอันดับที่สาม ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่าประชาชนยังต้องการเห็นผู้สมัครเดินเข้ามาหาประชาชนเพื่อเสนอตัวเองต่อประชาชนอย่างใกล้ชิด เป็นสิ่งหนึ่งที่ประชาชนมองว่าเป็นเรื่องของการเข้าถึงประชาชนได้และประชาชนก็สามารถเข้าถึงนายกเทศมนตรีของตนเองได้เช่นกัน ดังนั้นในปัจจัยด้านนี้ในรายชื่อจึงพบว่าข้อที่สำคัญที่ประชาชนใช้ประกอบการพิจารณาในการเลือกนายกเทศมนตรีคือผู้สมัครปราศรหาเสียงได้ถูกใจ พุดเก่ง พุดดี และผู้สมัคร/หัวหน้าคณะตระเวนแนะนำตัวกับชาวบ้านถึงหน้าประตูบ้านบ่อย ๆ

3.2 ปัจจัยการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาเทศบาลในรายด้านและรายชื่อ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาเทศบาลของประชาชนเทศบาลตำบลขามเรียง รายด้านและรายชื่อ มีดังนี้

ตาราง 3 ปัจจัยการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาเทศบาลในรายด้านและรายชื่อ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ปัจจัยด้านตัวผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล			
1.1 มีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ	3.95	0.77	มาก
1.2 มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มีความน่าเชื่อถือ	3.83	0.83	มาก
1.3 มีวิสัยทัศน์ เป็นนักพัฒนา มีผลงาน	3.82	0.83	มาก
1.4 มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของผู้คน	3.85	0.84	มาก
1.5 ร่ำรวย พึ่งพาได้	3.49	1.00	มาก
1.6 มีความรู้ จบการศึกษาสูง	3.72	0.87	มาก
1.7 อ่อนน้อมถ่อมตน ลงพื้นที่พบปะชาวบ้านบ่อย ชาวบ้านเข้าถึงง่าย	3.89	0.88	มาก
รวม	3.79	0.86	มาก
2. ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล			
2.1 นโยบายตรงใจ ตอบปัญหาและความต้องการของ ชาวบ้านได้จริง	3.74	0.85	มาก
2.2 นโยบายชัดเจน น่าเชื่อถือ มีความเป็นไปได้	3.72	0.93	มาก
2.3 นโยบายเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล	3.52	0.91	มาก
2.4 นโยบายใหม่ ทันสมัย ไม่เคยมีมาก่อน	3.67	0.91	มาก
2.5 นโยบายเกิดจากเสียงสะท้อนจากประชาชน	3.68	0.98	มาก
รวม	3.66	0.91	มาก

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
3. ปัจจัยด้านกลุ่มการเมืองที่ผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลสังกัด			
3.1 เป็นพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่ท่านชื่นชอบ	3.00	0.89	ปานกลาง
3.2 เป็นพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่มีชื่อเสียง เป็นที่นิยม	2.87	0.95	ปานกลาง
3.3 เป็นพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่มีผู้นำพรรคที่โดดเด่น	3.02	0.95	ปานกลาง
3.4 เป็นพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่มีผลงานประสบความสำเร็จ น่าเชื่อถือ	2.96	1.04	ปานกลาง
3.5 เป็นพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่มีแนวคิดแปลกใหม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน	3.01	0.95	ปานกลาง
รวม	2.97	0.95	ปานกลาง
4. ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล/กลุ่มผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนน			
4.1 ผู้สมัครปราศรัยหาเสียงได้ถูกใจ พุดเก่ง พุดดี	3.44	0.94	ปานกลาง
4.2 มีขบวนรถแห่หาเสียงตระเวนทุกวันจนติดหูทำให้ชาวบ้านจำได้ดี	3.27	1.06	ปานกลาง
4.3 ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนตระเวนแนะนำตัวกับชาวบ้านถึงหน้าประตูบ้านบ่อย ๆ	3.32	0.96	ปานกลาง
4.4 ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนร่วมงานต่าง ๆ ของชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอก่อนการเลือกตั้ง	3.27	1.05	ปานกลาง
4.5 ป้ายหาเสียงขนาดใหญ่ สะดุดตา ดึงดูดความสนใจ	3.10	0.98	ปานกลาง
รวม	3.28	0.99	ปานกลาง
5. ปัจจัยด้านเงินและผลประโยชน์			
5.1 ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนจ่ายเงินเป็นสินน้ำใจให้ไปเลือกตั้ง	2.65	0.97	ปานกลาง
5.2 ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนมาแจกสิ่งของเพื่อเป็นสินน้ำใจก่อนวันเลือกตั้ง	2.51	0.93	ปานกลาง
5.3 ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนรับปากว่าถ้าได้รับเลือกจะช่วยเหลือตอบแทน	2.67	1.14	ปานกลาง
5.4 ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนจ่ายเงินและแจกของทำให้ยากเลือก	2.41	1.00	น้อย
	2.61	1.09	ปานกลาง
5.5 ผู้สมัครมอบทุนสนับสนุนในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนในช่วงก่อนการเลือกตั้ง			
รวม	2.57	1.02	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาเทศบาลตำบลขามเรียง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับแรกมีดังนี้

ลำดับที่ 1 ปัจจัยด้านตัวผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล ค่าเฉลี่ย 3.79 ค่า S.D. 0.86 แสดงให้เห็นว่าประชาชนเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลโดยพิจารณาจากปัจจัยด้านตัวผู้สมัครเป็นปัจจัยหลัก โดยประชาชนพิจารณาในรายชื่อสำคัญเรียงลำดับคือ มีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ ความอ่อนน้อม ถ่อมตน ลงพื้นที่พบปะชาวบ้านบ่อย ชาวบ้านเข้าถึงง่าย

ลำดับที่ 2 ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล ค่าเฉลี่ย 3.66 S.D. 0.91 สะท้อนว่าประชาชนใช้ปัจจัยด้านนโยบายมาประกอบกับตัวผู้สมัครเช่นเดียวกับการเลือกนายกเทศมนตรี โดยมีรายชื่อสำคัญเรียงลำดับคือ นโยบายตรงใจ ตอบปัญหาและความต้องการของชาวบ้านได้จริง นโยบายชัดเจน น่าเชื่อถือ มีความเป็นไปได้ และนโยบายเกิดจากเสียงสะท้อนจากประชาชน

ลำดับที่ 3 ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล/ หัวคะแนน ค่าเฉลี่ย 3.28 S.D. 0.99 การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเป็นปัจจัยอันดับที่สามที่ประชาชนใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาเทศบาลโดยมีรายชื่อเรียงลำดับคือ ผู้สมัครปราศรียหาเสียงได้ถูกใจ พูดเก่ง พูดดี ผู้สมัคร/หัวคะแนนตระเวนแนะนำตัวกับชาวบ้านถึงหน้าประตูบ้านบ่อย ๆ และผู้สมัคร/หัวคะแนนมาร่วมงานต่าง ๆ ของชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ ก่อนการเลือกตั้ง

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการเมืองว่าด้วยการเลือกตั้ง กรณีศึกษา การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามพบประเด็นที่น่าสนใจตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้คือ

1. พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนทั้งการเลือกนายกเทศมนตรีและการเลือกสมาชิกสภาเทศบาลนั้น ประชาชนออกไปเลือกตั้งเพราะต้องการได้คนดีมาทำให้ท้องถิ่นดีขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกผู้สมัครนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมื่อได้ฟังนโยบาย/พูดคุยกับผู้สมัครหรือหัวคะแนนแล้ว และประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงโดยหัวคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่จะเป็นญาติของผู้สมัครเอง

2. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งครั้งนี้ว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ชนะการเลือกตั้งในครั้งนี้จะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นได้ และประชาชนส่วนใหญ่ชื่นชอบช่วงมีนายกเทศมนตรีจากการเลือกตั้งของประชาชนเป็นผู้บริหารมากกว่าช่วงที่มีปลัดเทศบาลปฏิบัติราชการนายกเทศมนตรี และประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ นายกเทศมนตรีท่านใหม่จะสามารถแก้ไขปัญหาสำคัญของชาวบ้านขามเรียงได้

3. ปัจจัยในการตัดสินใจของประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลตำบลขามเรียง พบว่าปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร เป็นปัจจัยที่ประชาชนใช้ตัดสินใจเลือกมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านนโยบาย และปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล

จากผลการศึกษาที่พบในการเลือกตั้งสมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลขามเรียงให้ความสำคัญกับปัจจัยตัวผู้สมัครเป็นอันดับที่หนึ่งซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลายๆชิ้นเช่นงานวิจัยของ ญัฐพงศ์ นิลาทวงค์ (2552) ยุทธพงษ์ อัจวงษา (2554) โฆษิตย์ บัวอุดม (2559) ซึ่งพบเช่นเดียวกันว่าประชาชนจะใช้ตัวผู้สมัครเป็นปัจจัยในการตัดสินใจเลือกผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นเช่นเดียวกัน แต่อาจจะต่างกันในเรื่องรายละเอียดเช่นที่เทศบาลตำบลขามเรียงประชาชนจะให้ความสำคัญไปที่ ความมีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าทำของผู้สมัคร ส่วนงานของญัฐพงศ์ นิลาทวงค์นั้นประชาชนจะเน้นไปที่การเลือกผู้สมัครที่มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ และงานของยุทธพงษ์ อัจวงษาว่าประชาชนเลือกผู้ที่ทำงานเพื่อสังคม ส่วนงานของ โฆษิตย์ บัวอุดม กลับพบว่าประชาชนให้ความสำคัญกับผู้สมัครที่การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีชอบช่วยเหลือสังคมมากกว่า ดังนั้นจะเห็นว่าในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นประชาชนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของผู้สมัครเป็นอันดับแรก แต่ในแต่ละพื้นที่จะให้ความสำคัญในคุณสมบัติของผู้สมัครต่างกันไป ซึ่งอาจจะเป็นเพราะแต่ละพื้นที่มีบริบทที่ต่างกัน มีปัญหาต่างกันซึ่งต้องการผู้นำที่จะมาแก้ไขปัญหาที่ต่างกัน เช่นบางพื้นที่ต้องการผู้นำที่กล้าคิด กล้าทำ บางพื้นที่ต้องการผู้นำที่เข้าถึงใกล้ชิดประชาชน เป็นต้น

ในประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยเรื่องพรรคการเมือง ว่าผู้สมัครที่ไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองกับผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกของประชาชนหรือไม่ งานวิจัยนี้พบว่าการสังกัดพรรคการเมืองของผู้สมัครมีผลน้อยมากในการตัดสินใจเลือกของประชาชน ดังเช่นกรณีของเทศบาลตำบลขามเรียงนี้มีผู้สมัครหมายเลขสามประกาศตัวว่าสังกัดพรรคการเมือง (พรรคก้าวหน้า) เมื่อดูผลการเลือกตั้งแล้วประชาชนเลือกผู้สมัครรายนี้เป็นอันดับสุดท้าย ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนไม่ได้พิจารณาจากการสังกัดพรรคของผู้สมัครแต่พิจารณาจากปัจจัยอื่นมากกว่า และเมื่อดูจากค่าเฉลี่ยของปัจจัยรายด้านแล้ว ปัจจัยด้านการสังกัดพรรคการเมืองของผู้สมัครเป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่สี่ที่ประชาชนใช้ในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร ดังนั้นในประเด็นนี้จะเห็นความแตกต่างระหว่างการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นกับการเลือกตั้งระดับชาติได้อย่างชัดเจน เพราะในการเลือกตั้งระดับชาติประชาชนกลับใช้ปัจจัยเรื่องการสังกัดพรรคการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร เช่นงานของ กตัญญู แก้วหานามและพิมพ์ลิขิต แก้วหานาม (2563) ที่พบว่าชัยชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี 2562 พรรคเพื่อไทย มีความผูกพันและได้รับความนิยมสูงสุดในทุกเขตการเลือกตั้งของจังหวัดกาฬสินธุ์ และสอดคล้องกับงานของ ประเทือง ม่วงอ่าน (2563) ที่พบว่าปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อ การตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดอุบลราชธานี คือ (1) ปัจจัยด้านพรรคที่สังกัด นโยบายของพรรคอุดมการณ์ทางการเมือง (2) ปัจจัยด้านการจ่ายเงินซื้อเสียง (3) ปัจจัยด้านตัวบุคคล ตามลำดับ

ประเด็นเรื่องการซื้อสิทธิขายเสียง เป็นประเด็นที่ยังพบในการเลือกตั้งครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายๆเล่มก็ยังคงกล่าวถึงการซื้อสิทธิขายเสียงเช่นกัน เช่นงานของ ธัญญชัย อมรไชยพัฒน์ (2551) พิพัฒน์ มนต์เสวี (2552) เป็นต้น นั่นหมายความว่าความการเลือกตั้งของไทย ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นยังคงมีปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงอยู่ ซึ่งจะต้องเป็นประเด็นที่ต้องหาทางในการแก้ไขต่อไป

ประเด็นเรื่องหัวคะแนน ในงานวิจัยนี้พบว่าระบบหัวคะแนนยังเป็นระบบที่ใช้ในการรวบรวมคะแนนเสียงสนับสนุนเช่นเดิม แต่มีการเปลี่ยนแปลงในบางส่วนเช่น ในอดีตมักจะมีการใช้ผู้นำในท้องถิ่นเป็นหัวคะแนน เพราะประชาชนเชื่อในผู้นำ เช่นมีการใช้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์หรืออดีตข้าราชการที่ผู้คนรู้จักมาเป็นหัวคะแนน ดังเช่นงานของวินัย หับทอง (2539) ที่พบว่าพระสงฆ์ได้มีบทบาทต่อการเลือกตั้งในทุกครั้งที่ผ่านมา โดยอาศัยบทบาทของการเป็นผู้นำท้องถิ่นที่ได้ับการยอมรับจากชาวบ้านด้วยการปฏิบัติตัวเป็นพระนักพัฒนา การมีบุคลิกภาพส่วนตัวที่ดี สร้างความศรัทธาให้เกิดกับชาวบ้าน บทบาทและพฤติกรรมของพระสงฆ์ที่แสดงออกมามีลักษณะของการเป็นหัวคะแนน ช่วยเหลือผู้สมัครรับการเลือกตั้งอย่างเด่นชัดทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่ในการเลือกตั้งในเทศบาลตำบลขามเรียงครั้งนี้พบว่าผู้ที่ป็นหัวคะแนนส่วนใหญ่จะเป็นญาติของผู้สมัครเอง ซึ่งพบเหตุผลสำคัญคือปัญหาการไม่ซื่อสัตย์ในการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของค่าใช้จ่าย ทำให้เกิดความไม่เป็นที่น่าเชื่อถือ ดังนั้นในการเลือกตั้งคราวนี้จึงพบว่าการจัดตั้งหัวคะแนนจึงใช้ญาติของผู้สมัครเป็นส่วนใหญ่ด้วยเหตุที่มีความไว้วางใจกันมากกว่านั่นเอง

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากผลการวิจัยพบประเด็นเกี่ยวกับความคิดเห็นและพฤติกรรมในการเลือกตั้งของชาวบ้านในระดับท้องถิ่นตามที่กล่าวไปข้างต้นนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะใน 3 ด้านดังนี้

ด้านการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ

รัฐต้องให้ความสำคัญและส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและไม่ควร “ແ່ແຂ້ງ” ท้องถิ่น จากผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีความชื่นชอบช่วงเวลาที่มีผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนมากกว่าผู้บริหารที่เป็นข้าราชการประจำที่มาจากคำสั่งพิเศษของรัฐ เพราะประชาชนเชื่อมั่นว่าผู้บริหารจากการเลือกตั้งของประชาชนสามารถตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้ดีกว่า และประชาชนสามารถเข้าถึงผู้บริหารจากการเลือกตั้งได้ง่ายกว่า และที่สำคัญคือ ผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งกระตือรือร้นและให้ความสำคัญกับปัญหาของชาวบ้านมากกว่า ดังนั้นหากรัฐต้องการให้เกิดความเข้มแข็งของประชาธิปไตยก็ต้องส่งเสริมความเข้มแข็งของประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น มิใช่ระงับหรือปิดกั้นการเติบโตของประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น

2. ด้านพฤติกรรมการณ์ซื้อสิทธิ์ขายเสียง

ผลการวิจัยบ่งบอกว่า การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลในครั้งนี้ยังปรากฏพฤติกรรมการณ์ซื้อสิทธิ์ขายเสียงอยู่ แม้ว่าจากผลวิจัยจะบอกว่าปัจจัยด้านการซื้อเสียงไม่ใช่ปัจจัยที่กำหนดการตัดสินใจของชาวบ้านในการเลือกตั้งก็ตาม แต่พฤติกรรมเช่นนี้ยังคงเป็นปัญหาทั้งการเลือกตั้งระดับชาติและการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ดังนั้นการจัดการหรือการแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงยังต้องดำเนินการต่อไป ไม่ว่าจะเป็นทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ ทั้งเรื่องการมีกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มแข็งและจริงจัง การปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์ซื้อสิทธิ์ขายเสียง หรือการคิดหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อจะแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในอนาคต

3. ด้านผู้สมัครรับเลือกตั้ง

สำหรับผู้ที่ต้องการสมัครเป็นตัวแทนของชาวบ้านในระดับท้องถิ่น ผลการวิจัยในครั้งนี้ได้บอกให้ทราบหลายประเด็นอาทิ

1. ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติที่ชาวบ้านต้องการและต้องให้ความสำคัญกับคุณสมบัติเหล่านั้นเป็นลำดับแรก และพยายามแสดงคุณสมบัติเหล่านั้นให้ชาวบ้านได้เห็นอย่างสม่ำเสมอ เพราะจากผลการวิจัย ชาวบ้านจะเลือกปัจจัยด้านตัวผู้สมัครเป็นลำดับแรก ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญกว่านโยบายและสำคัญกว่าปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

2. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงที่เน้นการพบปะโดยตรงกับชาวบ้านยังเป็นกิจกรรมสำคัญสำหรับการหาเสียงเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นชาวบ้านยังให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นลำดับต้นๆ ในการตัดสินใจเลือก ดังนั้นผู้สมัครที่ต้องการจะชนะใจชาวบ้านต้องลงพื้นที่อย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง ให้ชาวบ้านได้พบปะตัวจริงของผู้สมัคร เพราะประชาชนมองว่าการที่ผู้สมัครลงพื้นที่พบปะประชาชนเป็นการให้เกียรติแก่ประชาชน ไม่ทำตัวเหินห่างประชาชน สิ่งนี้สำคัญมากกว่าการใช้เทคโนโลยีในการหาเสียงที่ชาวบ้านจะรู้สึกห่างเหินมากกว่า

3. ปัจจัยด้านนโยบายในการเลือกตั้งท้องถิ่นยังไม่ใช่อะไรที่สำคัญมากนักในการตัดสินใจเลือกของชาวบ้าน ที่เป็นเช่นนี้เพราะการเลือกตั้งท้องถิ่นมีข้อจำกัดเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นที่จะสามารถทำได้ ที่ต้องทำตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น ดังนั้นนโยบายของผู้สมัครแต่ละคนจึงไม่แตกต่างกันมากนัก ส่วนใหญ่เป็นนโยบายที่วนเวียนอยู่กับเรื่องการจัดบริการสาธารณะที่เหมือนกัน ดังนั้นหากผู้สมัครไม่มีนโยบายโดดเด่นแตกต่างจากผู้สมัครรายอื่นจริง ๆ แล้ว นโยบายก็มีใช่อะไรสำคัญในการตัดสินใจที่จะเลือกของชาวบ้าน ดังนั้นหากผู้สมัครต้องการจะชนะด้วยนโยบาย ผู้สมัครต้องเสนอนโยบายที่โดดเด่น แตกต่าง ตรงประเด็นและสามารถกระทำให้เกิดขึ้นจริงได้เท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยบอกชัดว่า ปัจจัยที่ชาวบ้านใช้เป็นตัวตัดสินใจที่สำคัญที่สุดคือตัวผู้สมัครเอง ดังนั้นปัจจัยด้านนโยบายนอกจากจะโดดเด่นแตกต่างแล้ว นโยบายเหล่านั้นหากสามารถเชื่อมโยงกับผู้สมัครได้จะทำให้ปัจจัยด้านนโยบายไปส่งเสริมปัจจัยด้านตัวผู้สมัครก็จะเป็นสิ่งที่ชาวบ้านจะตัดสินใจเลือกได้ง่ายมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กตัญญู แก้วหานาม, และพิมพ์ลิขิต แก้วหานาม. (2563). *การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562 จังหวัดกาฬสินธุ์*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- คณะรักษาความสงบแห่งชาติ. (2557). คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 1/2557 เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว. *ราชกิจจานุเบกษา* เข้าถึงวันที่ 10 ธันวาคม 2564 สืบค้นจาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER13/DRAWER019/GENERAL/DATA0000/00000102.PDF>

- คณะรักษาความสงบแห่งชาติ. (2557). ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่85/2557 เรื่องการ
ได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว (ออนไลน์) เข้าถึงวันที่
10 ธันวาคม 2564 สืบค้นจาก https://www.ect.go.th/uttaradit/ewt_dl.php?nid=96
- คณะรักษาความสงบแห่งชาติ. (2559). คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2559
เรื่อง การให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่ง และการแต่งตั้งผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร. ราชกิจจานุเบกษา (ออนไลน์) เข้าถึงวันที่ 10 ธันวาคม 2564 สืบค้น
จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2559/E/238/9.PDF>
- โมษิตย์ บัวอุดม. (2559). พฤติกรรมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี กรณีศึกษา
เทศบาลตำบลบางวัว อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. (วิทยานิพนธ์หลักสูตร
รัฐศาสตรคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ณัฐพงศ์ นิลาทะวงศ์. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีศึกษากรณี:
เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
มหาสารคาม.
- ธนศวรรี เจริญเมือง. (2545). 100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440-2540 (พิมพ์ครั้งที่ 4).
กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- ธนัญชัย อมรไชยพัฒน์. (2551). ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี ของ
ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกระสัง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์. (การศึกษาค้นคว้า
อิสระหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ธวัชชัย ญาธิรัญ. (2540). ศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง: ศึกษาเฉพาะกรณีการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 เขตเลือกตั้งที่ 2
จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). หลักการวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประเทือง ม่วงอ่อน. (2563) การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562 จังหวัดกาฬสินธุ์. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา
สถาบันพระปกเกล้า.
- พิพัฒน์ มั่นเสวี. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี
เทศบาลตำบลหนองตองพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่. (การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตร
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ยุทธพงษ์ อาจวงษา. (2554). ศึกษาเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลแกดำจังหวัดมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- วินัย ทับทอง. (2539). อิทธิพลของพระสงฆ์ต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สมพันธ์ เตชะอธิก, และคณะ. (2550). การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองในการออกเสียงประชามติและพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2550: จังหวัดขอนแก่น. สืบค้นจาก https://kpi.ac.th/media/pdf/M10_89.pdf
- สุวิทย์ รุ่งวิสัย. (2532). ทศนคติและมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษาผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเชียงใหม่ 24 กรกฎาคม 2531. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2565). รายงานการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี. สืบค้นจาก https://www.ect.go.th/ect_th/news_page.php?nid=9899&filename=